

cel navis haud careat ejusmodi Orosii opus, quos A viri doctissimi perspexere, Baronius passim, Scaliger in animadversionibus Eusebianis, Petavius in libris de doctrina temporum, Norisius in Cenotaphiis Pisanis aliique; et plurimi tamen, ut nuperi editoris verbis utar (a), apud omnes eruditos haberi solet, cum ob ipsius operis multijugem historiam, non inutili brevitate congestam et ad temporum rationem consulesque Romanos sollicitè digestam; tum vel maxime quod integris quos frustra jam quæripimus, magnis historiarum et annalium scriptoribus, atque in eo genere principatum tenentibus, auctor sit usus.)

Editionem Orosianæ historiæ prelo subjiciendam curavimus, quam omnium postremam Lugduni Bavorum publici juris fecit anno 1738 eruditissimus Havercampus; quippe quæ cum ad veteres codices vulgatos, tum ad iidem mss. et præsertim antiquissimam Longobardici bibliothecæ Florentinæ Mediceæ,

cujus mentio exstat apud Mabillonium (b), fuerit diligenter exacta. Unum est, quod animadvertendum existimamus. Nimirum, temporis cursum supputans Orosius, quem in sua Historia contexenda complexus, ab orbe condito usque ad suam ætatem deduxit, sic inquit (c): *Explicitus..... ab initio mundi usque in præsentem diem per annos VM. DC. XVIII*, id est, *quinquies mille sexcentos et duodeviginti*, etc. Sic exactiores veteres edidit (alii quidem nonnulli, numero uno transposito, haud bene præ se ferunt VM. DXC. XVIII, qui tamen numerum postremum XVIII probe retinent); sic item optime legerunt viri doctissimi, Baronius (d), Vossius (e), Pagius (f) ac Tillemontius (g). At Havercampus siglas numericas oculis fugientibus excurrens, rescripsit, *per annos mille sexcentos et septemdecim*, loco *decem et octo*. Quod quidem mendum haud nobis animadvertens quando typis committebatur Havercampi exemplar, nunc tollendum e nostro admonemus (h).

(a) *Haverc. præfat. ad Oros. sub fin.*

(b) *Mabill. de re diplom. lib. v, pag. 334.*

(c) *Oros. Hist. lib. vii, cap. 43, sub fin.*

(d) *Baron. ad ann. 414, § 43.*

(e) *Voss. lib. II de Hist. Latin. cap. 14, pag. 216.*

(f) *Pagi. ad ann. 417, § 23.*

(g) *Tillem. Mem. eccl. tom. XIII, pag. 1010, not. 42 sur S. Augustin.*

(h) *Oros. Hist. lib. vii, cap. 43.*

RATIO ORTHOGRAPHIÆ

In Orosii codice Longobardico et antiquissimo bibliothecæ Florentinæ mediceæ S. Laurentii,
Quam sequuntur alii duo codd. ejusdem Biblioth. et præsertim XXXV.

Arcerso
acquiesco
acquirō
adolescens
adolescentulus
affecto
afficio
affigo
afflatus
aggravatus
aggredior
agnosco
appeto
appono
apud
assertor
assidue
assiduus
assumo
assumptus
assurgo
attentatus
attestor
atque
Babylonem
Britannicum
Caius
Carthaginienses
catena
centurio
collatio
collisus
colloquor
commeatu
commuto
concio

Arcesso
adquiesco
adquirō
adolescens
adolescentulus
affecto
adfficio
adffigo
adfflatus
adgravatus
adggredior
adgnosco
adpeto
adpono
adput
adsertor
adssidue
adssiduus
adssumo
adssumptus
adssurgo
adtentatus
adtestor
adque
adBabylonem
adBritannicum
adCaius
adCarthaginienses
adcatena
adcenturio
adcollatio
adcollisus
adcolloquor
adcommeatu
adcommuto
adconcio

Ceconditio
delectus
dii, diis
Diocletianus
epistolæ
exin
existo
hæres
idololatRIA

iisdem
illatus
illecti
illius
illustris
immaturus
immensus
inmiscuo
induciæ
inquit
D intelligo
irrumpe
irruo
irruptus
lacrymæ
littus
Macedo
obfuscatus
Perdicca
prælium
proconsul
querela
saltem
sexcentesimus

scripsi

condicio
dilectus
di, dis
Dioclitianus
epistolæ
exim
exsisto
heres
idolatria (sic scribitur in
codd. 35 et 37)
eisdem
inlatus
inlecti
inlisus
inlustris
inmaturus
inmensus
inmiscuo
indutiæ
inquit
intellego
inrumpe
inruo
inruptus
lacrimæ
litis
Machedo (sed non semper)
obfuscatus
Perdica, et Perdicca
prælium
proconsules
querella
salim (sed non semper)
sescentesimus (sed non
semper)
scribsi

soboles
Sulpitius
supplementum
tentamenta
tento

suboles
Sulpicius
supplementum
tentamenta
tento

A toties
tribunitia
Vandali
urbis
urgeo

totiens
tribunitia
Vandali
orbis
urgeo

Habeantur et aliæ lectiones id genus, quæ possunt conjici ex apposis in hoc catalogo; ipsa vero litterarum in codice Longobardico antiquissimo hæc, quam subjeci, est figura.

DECEM ANNO SCRUMENTIS SIM EGESTO QUAS
NATIONES QUANTOS PRO POPULOS IDEM TURBO
INUOLUERIT AT QUAE FELIX ERIT HOMERUS POETA

PAULI OROSII,
HISPANI PRESBYTERI,
HISTORIARUM
LIBRI SEPTEM.

Præfatio.

AD AURELIUM AUGUSTINUM.

I Præceptis tuis parui, beatissime pater Augustine: atque utinam tam efficaciter quam libenter! tamen eam voluntate conatuque decoravi, testimonio contentus sum. ⁴ Nam et in magna magni patris-familias domo, cum sint multa diversi generis animalia, adjumento familiaris rei commoda: ⁵ non est

HAVERCAMPI NOTÆ.

PRÆF. — 1. *Pauli Orosii presbyteri.* Hanc esse veram inscriptionem et finis harum Historiarum imprimis declarat, et bibliothecæ metropolitanæ Coloniensis vetustissimi codicis confirmat auctoritas. LAURIUS. — Invenitur quoque Orosii, ut presbyteri, eadem inscriptio in mss. Ultrajectino et Perizoniano, in quibusdam mss. idem titulus illi in fine datur, isque in Lugd. Bat. pr. et tertio, huic includitur versiculo,

Presbyteri sacri codex hic fuit Oros I.

2. *In utramvis partem parum.* Meus membranaceus

mauvult in utramque parum. Florentinus tert. legit, in utramque partem pariter. Lugd. Bat. tert., in utramque partem parumper. Item delet recte, et mox scribit præceperas. Pro rectene an secus Ultr. recte an secus.

3. *Tu enim jam isto.* Lugd. Bat. quart., *Tu autem jam justo.*

4. *Nam et in magna.* ms. Lugd. Bat. quart. et atque magna delet. Mox multa non agnoscit Flor. sec.

5. *Non est tamen.* Meus, Lugd. Bat. tert. et Flor. tert. non tamen, et mox pro insitum habet institutum posterior.